

Oponentský posudek diplomové práce

Vojtěch Kunc

Náboženské poměry v Polné v letech 1880-1920

KTF UK 2010

Ústav dějin křesťanského umění, Církevní dějiny,

89 stran + 8 stran příloh

Diplomant si v úvodu své práce vytkl za cíl nastín poměrů mezi křesťanskou většinou a židovskou minoritou v městě Polná na Českomoravské vrchovině v letech 1880-1920, přičemž podstatná část (téměř polovina práce) je věnována Hilsnerově aféře. Autor kromě představení tamější římskokatolické farnosti a židovské obce okrajově zmiňuje také působení Církve československé v tomto městě.

Předložená práce vychází takřka pouze z pamětních knih polenského děkanství, resp. z pamětních knih města Polná, z dalších pramenů sice uvádí akta (ne akty!!!!) a další těžko přístupné materiály z archivu židovské náboženské obce v Praze, ale ty byly, jak v závěru práce poněkud naivně dodává, cituji, „psány NĚMECKY A ŠVABACHEM“ (diplomant zaměňuje kurent a švabach, tedy tištěné a psané písmo, navíc znalost německého jazyka je pro studium českých dějin nezbytností!). Jak vyplývá z textu diplomové práce, byl obsah výše zmíněných pramenů již zpracován ve starších i novějších dílech (většinou regionálních) věnovaných dějinám Polné, takže předložená práce nepřináší žádné nové poznatky, které by obohatily dosavadní literaturu, jejíž výčet uvedený diplomantem není v žádném případě vyčerpávající, resp. úplný (chybí např.: Vrba Rudolf, Vražda v Polné a židovská otázka v rakouském parlamentě, Praha 1899, Řezníček Václav, Židé v zemích českých, Dudík Beda, Židé na Moravě, Pražan Karel, Polná a její okolí, 1874, Máka, Ant. Bohumil, Město Polná a řada dalších prací.).

Přes nespornou snahu se autorovi nepodařilo dostát vytčenému cíli, předložený text působí dojmem mosaiky (kompilace) složené z různé (vesměs populární) literatury, nepříliš pečlivě zpracované. Za všechno vypovídá skutečnost, že např. Bratrstvu sv. Karla Boromejského jsou věnovány 4 (!) řádky, z nichž se dozvídáme, že hlavní náplní bratrstva bylo zaplacení čtyř krejcarů a závazek spořádaného života... Chybí hlubší zasazení sledovaného období do kontextu Rakousko-Uherské monarchie, neřku-li celé Evropy (např. právě ohledně vztahu židovské etnika ke křesťanským majoritám).

Celkovému dojmu neprospívá ani množství hrubých gramatických chyb svědčících o nepozorné redakci konečné podoby předloženého opusu (vojska dobila, malá písmena v zeměpisných a jiných názvech, rozlišování mezi rozlukou a odlukou, skloňování osobních jmen (d'Esteho!) a mnohdy neobratná formulace vět). Úsměvné je např. konstatování, že mezi autory publikací chybí židovská jména (s.6) – podle čeho chce autor poznat národnost pisatele? Při příliš obecném vyličení Životních podmínek ve městě (kap. 1.5, s.10) se autor dopouští hrubých zjednodušení formulacemi převzatými snad z učebnic ZŠ (rozdělení společnosti, nejrůznější zákoníky apod.). Také bylo vhodné uvést u starších názvů jejich dnešní podobu, případně věnovat větší pozornost dějinám správy (je např. rozdíl mezi politickou činností a činností z titulu funkce, viz kněz jako člen chudinské komise, s.23), nehledě na skutečnost, že pro sledované období je k dispozici celá řada světských i církevních statistik a schematismů, jejich údaje mohl autor porovnat s údaji farních či obecních kronik. Autor si nedal práci s hlubším rozbořením ani u kapitol, které se přímo nabízely (např. kap.2, ŘK farnost Polná, s. 12nn.) – pro toto dané období existuje již řada fundovaných prací...

Text je hodně popisný, v podstatě pouze převypravuje fakta uvedená ve výše zmíněných pramenech a literatuře.

Je škoda, že u literátských bratrstev si neověřil, že Josef místo všech dosavadních bratrstev, která bez náhrady zrušil, vytvořil jediné se zmíněným názvem (Bratrstvo účinné lásky k bližnímu) a trochu jinou náplní práce (s. 26).

Nesouhlasím ani s názorem, že dostupných informací k židovským svátkům etc. je málo, dostupná díla bohatě dostačují pro předloženou práci. Nepřesnosti, jako např. zmínky o Polsku před- a během, první světové válce raději opomím, stejně jako absenci zmínky o jazyce jidiš (s. 31).


Při zmínce o Československé církvi postrádám kromě více informací mj. zmínku o knize Pavla Marka, Církevní krize na počátku první československé republiky, Brno 2005, která je zatím nejlepším posledním souhrnným dílem o této denominaci.

Je také škoda, že při zmínce o JUDr. Karlu Baxovi nezmínil skutečnost, že se jednalo o pozdějšího pražského primátora.

Ve výše zmíněných výhradách vůči předložené práci bychom mohli pokračovat (např. je rozdíl, jestli byla katolická církev spjata s městským úřadem nebo s životem města – s. 81). Je škoda, že zajímavému tématu nevěnoval diplomant více času a pozornosti v příslušných archivech, kde by nepochybně našel množství dosud nepublikovaného materiálu, resp, že si neověřil údaje uvedené v použité literatuře ve vydaných či nevydaných pramenech.

Protože předložená práce nespĺňuje kritéria kladená na diplomovou práci, nemohu ji doporučit k obhajobě.

Praha 22.5.2010


PhDr. Ondřej Bastl v.r.